

Roll No. ....

Total Pages : 4

10550/NL

Y-13/2110

RURAL MARKETING

Paper-505

Semester-V

(Syllabus-Dec.-19)

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 60

Note : Attempt any **four** questions in all. All questions carrying equal marks.

1. Define Rural Marketing? Explain the nature, scope and peculiarities of Indian rural marketing?
2. Write notes on the following :
  - a) Modes of communication in rural marketing.

b) Problems of communication in rural marketing.

3. In what ways is a rural consumer different from an urban consumer ? What are the factors which affect rural consumer's buying behavior?
4. What is the significance of Rural market information systems in detail?
5. Briefly explain the 4 Ps of marketing in the context of rural markets?
6. Explain the price concept and various methods of price determination in the context of rural markets?
7. What is meant by Rural market research? Discuss the problems of conducting such a research in the case of rural markets and suggestive measures to overcome the same.
8. Write a detail note on information technology for rural markets?
9. What are the various promotional strategies available for rural products?

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਭਾਰਤੀ ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੇ ਸਰੂਪ, ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - ੳ) ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਢੰਗ
  - ਅ) ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
3. ਕਿਹਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੇਂਡੂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ? ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪੇਂਡੂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
4. ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

5. ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀਆਂ 4 Ps ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਕੀਮਤ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟ ਖੋਜ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿਉ।
8. ਪੇਂਡੂ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਤਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
9. ਪੇਂਡੂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਉਪਲੱਭਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਜ-ਨੀਤੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?